

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea de Vest din Timișoara
1.2. Facultatea	Litere, Istorie și Teologie
1.3. Departamentul	Studii Românești
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Masterat
1.6. Programul de studii / calificarea*	Teologie Ortodoxă și Misiune Creștină / Specialist în teologie ortodoxă și misiune creștină

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	TEOLOGIE PATRISTICĂ ȘI LIMBAJ CONTEMPORAN.I						
2.2. Titularul activităților de curs	Pr. dr. Nichifor Tănase						
2.3. Titularul activităților de seminar	Pr. dr. Nichifor Tănase						
2.4. Anul de studii	I	2.5. Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	O

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5 curs	14	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp*					ore
Studiu după suport de curs, bibliografie și notițe					61
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate/pe teren					29
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Examinări					2
Tutorat					
Alte activități ...					
3.7. Total ore studiu individual	122				
3.8. Total ore pe semestru	150				
3.9. Număr de credite	6				

4. Precondiții (acolo unde e cazul)

4.1. de curriculum	•
4.2. de competențe	•

5. Condiții (acolo unde e cazul)

5.1. de desfășurarea a cursului	<ul style="list-style-type: none"> • Acces la internet / dispozitiv cu cameră video și microfon • Cursurile se pot desfășura online, prin platforma meet.google; • materiale de suport și bibliografie vor fi accesibile prin google.classroom si email instituțional; • Sinteza cursului via google.classroom și email instituțional. • Nu vor fi tolerate convorbirile telefonice în timpul
---------------------------------	--

	<p>cursului, nici părăsirea de către studenți a sesiunii/sălii de curs în vederea preluării apelurilor telefonice personale;</p> <ul style="list-style-type: none"> Nu va fi tolerată întârzierea studenților la curs și seminar/laborator.
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Acces la internet / dispozitiv cu cameră video și microfon Seminarele se vor desfășura online, prin platforma meet.google; materiale de suport și bibliografie vor fi accesibile prin google.classroom și email instituțional; Sinteza seminarului via google.classroom și email instituțional. Termenul predării lucrării de seminar este stabilit de titular de comun acord cu studenții. Nu se vor accepta cererile de amânare a seminarului decât pe motive întemeiate.

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> C.1 Formarea cunoștințelor avansate în domeniul teologiei patristice, precum și cunoașterea istoriei teologiei și spiritualității ortodoxe în cele mai cunoscute forme ale Tradiției sale C.2 Formarea unor viziuni teologice și capacități pedagogice solide pentru dobândirea abilității de comunicare și de mediere interculturală C.3 Dezvoltarea capacității de abordare interdisciplinară și de a colabora cu specialiști din alte domenii pentru rezolvarea unor probleme care implică aspecte religioase și interumane C.4 Capacitatea de înculturare a învățământul teologic patristic în contextul misionar al Bisericii Ortodoxe utilizând cunoștințele și orientări metodologice moderne în domeniul Teologiei Patristice prin culegerea, analiza și interpretarea de date și informații cantitative și calitative din diverse surse alternative, respectiv din contexte spirituale reale și din literatura academică disponibilă
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> C.T.1 - Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de conștiințozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, biblice, religios-morale și canonice. C.T.2 - Implementarea tehnicilor de activitate misionară în echipă multidisciplinară, pe diverse paliere ierarhice, respectând principii de credință

	<p>religioasă.</p> <ul style="list-style-type: none"> • C.T.3 - Îndeplinirea de funcții administrative și sociale asociate organizării, gestionării și supervizării activităților pastoral-misionare.
--	--

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general al disciplinei	<p>Cunoașterea, înțelegerea conceptelor de Teologie Patristică și utilizarea lor adecvată în comunicarea profesională, precum și în formarea deprinderilor și însușirea cunoștințelor necesare identificării influențelor culturale din teologia patristică prin studierea, înțelegerea și delimitarea principalelor curente de teologie patristică și a reprezentanților acestora</p>
7.2. Obiectivele specifice	<p>➤ Obiective de cunoaștere (O.c.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.c.1.1. să prezinte sistematic și coerent teme majore ale teologiei ortodoxe, analizând raportul dintre teologie patristică și gânditori și școli filozofice de secol XX și de a explora o varietate de întrebări largi despre relația dintre teologie și filosofie în secolele XX-XXI. • O.c.1.2. să însușească adecvat la comunicarea profesională terminologia specifică teologiei ortodoxe și să recunoască natura multistratificată a textelor de teologie patristică. • O.c.1.3. să prezinte factorii determinanți care au contribuit la formarea și dezvoltarea teologiei patristice <p>➤ Obiective de abilitare (O.ab.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.ab.1.1. să prezinte curente principale de gândire teologică și filosofie ale secolelor XX-XXI și să detalieze metodele teologice de reinterpretare a principalelor texte patristice în monografiile recente • O.ab.1.2. să recepteze critic informația din cercetările curente și metodele științifice recente din domeniul teologiei neopatrstice, precum și impactul tradiției patristice ortodoxe asupra începutului de secol XXI • O.ab.1.3. să evidențieze raportul dintre epistemologia contemporană și teologia patristică în perioada modernă și contemporană prin analiza, cu rigoare intelectuală și profunzime istorică, a unor texte cheie din filosofia și tradiția patristică. • O.ab.1.4 să realizeze o interpretare a relației dintre filosofie, psihologie și teologie prin redactarea de studii complexe într-un demers de cercetare individuală, utilizând metodele specifice cercetării

	<p>din domeniul teologiei sistematice cu rigoare științifică și expunere comprehensivă</p> <p>➤ Obiective atitudinale (O.at.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.at.1.1. să observe în ce măsură au influențat conceptele filosofiei grecești terminologia patristică de-a lungul istoriei tradiției ortodoxe • O.at.1.2. să ateste poziția teologiei patristice față de învățăturile școlilor filosofice păgâne în timpul controverselor triadologice și hristologice • O.at.1.3. să susțină perspectiva ortodoxă în cadrul dialogurilor interconfesionale, ecumenice și interreligioase
--	---

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Protologia Limbajului</p> <p>1.1. La început a fost <i>Cuvântul</i></p> <p>1.2. Limbajul – o abordare teo-centrică</p> <p>1.3. Limbajul sfântului apostol Pavel despre Dumnezeu (O.c.1.2., O.ab.1.2.) (2 ore)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ expunerea ✓ prelegerea ✓ problematizarea 	<p>Sinteza cursului via google.classroom și email instituțional.</p> <p>Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Henne, P., <i>La Bible et les Peres</i>, Paris, 2010 2. D. Sahas, <i>Icon and Logos: Sources in Eighth-Century Iconoclasm</i> (Toronto, 1986). 3. Robert H. Ayers, <i>Language, Logic, and Reason in the Church Fathers</i> (Verlag, 1979), 7-60 4. Neil Richardson, <i>Paul's language about God</i> (Sheffield Academic Press, 1994) 240-304 5. Vern Sheridan Poythress, <i>In the Beginning Was the Word. Language – A God-Centered Approach</i> (Wheaton, Illinois: Crossway Books, 2009) 17-85, 303-385
<p>2. Mesajul Evangheliei și Cultura Elenistică</p> <p>2.1. Formarea teologiei creștine – patristica (pre)niceiană</p> <p>2.2. Platonismul, aristotelismul și stoicismul Părinților (O.c.1.3., O.ab.1.2., O.at.1.1.) (2 ore)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ expunerea ✓ prelegerea ✓ conversația 	<p>Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. G. L. Prestige, <i>God in Patristic Thought</i> (London: SPCK, 1975) 2. Lewis Ayres, <i>Nicaea and Its Legacy: An Approach to Fourth-Century Trinitarian Theology</i>, Oxford University Press, 2004 3. Endre von Ivánka, <i>Plato Christianus. La réception critique du platonisme chez les Pères de l'Église</i> (PUF, Paris, 1990) 4. Michel Spanneut, <i>Le Stoïcisme des Pères de l'Église, de Clément de Rome à Clément d'Alexandrie</i> (Patristica Sorbonensia, Paris: Le Seuil, 1957) 5. Jaroslav Pelikan, <i>Christianity and Classical Culture: The Metamorphosis of Natural</i>

		<p><i>Theology in the Christian Encounter with Hellenism</i> (Yale University Press, 1993)</p> <p>6. Mark Edwards, <i>Aristotle and Early Christian Thought</i> (Routledge, 2019)</p> <p>Neoplatonic Saints (2000), Origen against Plato (2002), Culture and Philosophy in the Age of Plotinus (2006), Image, Word and God in the Early Christian Centuries (2012)</p>
<p>3. Limbajul teofanic</p> <p>3.1. Exegeza patristică a teofaniilor biblice</p> <p>3.2. Limbaj pentru Dumnezeu în tradiția patristică. Lupta cu antropomorfismul biblic</p> <p>3.3. Parinții sirieni – limbajul „amestecului” și al „locuirii” (O.c.1.2., O.ab.1.3.) (2 ore)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ expunerea ✓ prelegerea participativă ✓ analiza ✓ Controversa academica 	<p>Referințe:</p> <p>1. Arkadi Choufrine, <i>Gnosis, Theophany, Theosis: Studies in Clement of Alexandria's Appropriation of His Background</i> (Patristic Studies 5. New York: Peter Lang, 2002)</p> <p>2. Mark Sheridan, <i>Language for God in Patristic Tradition. Wrestling with Biblical Anthropomorphism</i> (IVP Academic, 2015) 107-193</p> <p>3. Columba Stewart, <i>Working the Earth of the Heart: The Messalian Controversy in History, Texts, and Language to AD 431</i> (Oxford University Press, 1998)</p> <p>4. Sebastian P. Brock, <i>The Holy Spirit in the Syrian Baptismal Tradition</i> (3rd ed. Piscataway, NJ: Gorgias Press, 2008)</p> <p>5. Sebastian P. Brock, <i>The Luminous Eye: The Spiritual World Vision of Saint Ephrem</i> (2nd revised ed. Kalamazoo: Cistercian Publications, 1992)</p>
<p>4. Limbajul apofatic</p> <p>4.1. Limbaj Pnevmatic (Didim, Vasile, Fotie)</p> <p>4.2. Retorica Îndumnezeirii (de la Clement la Palama)</p> <p>4.2. Ierahia dionisiană – limbajul neoplatonic (O.c.1.2., O.ab.1.1.) (2 ore)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ expunerea ✓ dezbateră ✓ Prelegerea participativa 	<p>Referințe:</p> <p>1. Andrew J Byers, <i>Ecclesiology and Theosis in the Gospel of John</i> (Cambridge University Press, 2017)</p> <p>2. Ben C Blackwell, <i>Christosis: Pauline Soteriology in Light of Deification in Irenaeus and Cyril of Alexandria</i> (Mohr Siebeck, 2011)</p> <p>3. Christopher Veniamin, <i>The Orthodox Understanding of Salvation: "Theosis" in Scripture and Tradition</i> (Mount Thabor Publishing 2014)</p> <p>4. Mark J. Edwards, <i>Visions of God and ideas on deification in patristic thought</i> (Routledge, 2017)</p> <p>5. Eric David Perl, <i>Theophany: The Neoplatonic Philosophy of Dionysius the Areopagite</i> (NY 2007)</p> <p>6. George W. Savran, <i>Encountering the Divine: Theophany in Biblical Narrative</i> (Continuum, 2005)</p>

<p>5. Mentea, Limbajul, Cunoașterea 4.1. Lumina de Safir a Minții (<i>Skemmata</i> lui Evagrie Ponticul) 4.2. <i>Gramatica Patristica</i> – o căutare nu pentru Doctrină, ci pentru Adevăr (O.c.1.2., O.ab.1.3.) (2 ore)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ expunerea ✓ prelegerea participativă ✓ Controversa academica ✓ Prelegerea interactivă 	<p>Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Blossom Stefaniw, <i>Mind, Text, and Commentary: Noetic Exegesis in Origen of Alexandria, Didymus the Blind, and Evagrius Ponticus</i> (Peter Lang 2010) 2. Augustine Casiday, <i>Reconstructing the Theology of Evagrius Ponticus</i> (Cambridge University Press, 2013) 3. John Macquarrie, <i>God Talk. Examination of the Language and Logic of Theology</i> (SCM-Canterbury Press Ltd, 1970) 33-168 4. A.N. Williams, <i>The Divine Sense. The Intellect in Patristic Theology</i>, Cambridge University Press 5. Frances M. Young, <i>From Nicaea to Chalcedon: A Guide to the Literature and Its Background</i> [2 ed.] Baker Academic 2010
<p>6. Hristologia bizantină (studiu de caz) 5.1. Limbaj logocentric în teologia lui Teodor de Mopsuestia 5.2. Persoană, natură și voință în Hristologia Sfântului Maxim Mărturisitorul (O.c.1.2., O.ab.1.1., O.at.1.2.) (2 ore)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ explicația ✓ studiul de caz ✓ Dezbateri ✓ conversația euristica 	<p>Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A. Louth, A. Casiday, <i>Byzantine Orthodoxies</i> (Aldershot: Ashgate Variorum, 2006) 2. Brian E. Daley SJ, <i>God Visible: Patristic Christology Reconsidered</i> (Changing Paradigms in Historical and Systematic Theology) 2020 3. Aloys Grillmeier, <i>Christ in Christian Tradition. Volume II From the Council of Chalcedon (451) to Gregory the Great (590-604). Part Two: The Church of Constantinople in the sixth century</i>, London: Mowbray, 1995 4. Christopher A. Beeley, <i>The Unity of Christ: Continuity and Conflict in Patristic Tradition</i> (Yale University Press, 2012) 5. Melchisedec Törönen, <i>Union and Distinction in the Thought of St Maximus the Confessor</i> (Oxford University Press, 2007) 6. Alfred Norris, <i>Manhood and Christ: A Study in the Christology of Theodore of Mopsuestia</i> (Oxford University Press, 1963)
<p>7. Dumnezeu nu este “alogos” 6.1. <i>Hairesis</i> – definirea erorii și <i>Patristica Aletheia</i> 6.2. Ființa divină și teoria ipostasului/persoanei 6.3. <i>Perichoresis</i> ipostatică (O.c.1.2., O.ab.1.2., O.at.1.1.,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ problematizarea ✓ studiul de caz ✓ expunerea ✓ Dezbateri 	<p>Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Charles Twombly, <i>Perichoresis and Personhood: God, Christ, and Salvation in John of Damascus</i> (Wipf&Stock, 2015) 2. Torstein Tollefsen, <i>Activity and participation in late antique and early Christian thought</i> (Oxford University Press, 2012)

O.at.1.2.) (2 ore)		<p>3. Andrew Louth, <i>St John Damascene: Tradition and Originality in Byzantine Theology</i> (Oxford 2002).</p> <p>4. Emmanuel Durand, <i>La périchorèse des personnes divines. Immanence mutuelle, réciprocité et communion</i>, Les Éditions du Cerf, Paris 2005</p>
<p>Bibliografie</p> <p>Anthony Kaldellis, Niketas Siniossoglou (eds.) <i>The Cambridge Intellectual History of Byzantium</i> (Cambridge: Cambridge University Press, 2017)</p> <p>Angelo Di Berardino, Basil Studer, <i>The Patristic Period</i> (Liturgical Press, 1997)</p> <p>G. W. H. Lampe, <i>A Patristic Greek Lexicon</i> (Clarendon Press, 1961)</p> <p>Michael Prokurat, Alexander Golitzin, Michael D. Peterson, <i>Historical Dictionary of the Orthodox Church</i> (Scarecrow Press, Inc. Lanham, Md., & London, 1996)</p> <p><i>Oxford Dictionary of Byzantium</i> (3 vol. 2009)</p> <p>Charles Kannengiesser, <i>Handbook of Patristic Exegesis: The Bible in Ancient Christianity</i> (Brill Academic, 2006)</p> <p>Angelo Di Berardino, Placid Solari, Johannes Quasten, <i>Patrology: The Golden Age of Latin Patristic Literature</i> (Christian Classics 1983)</p> <p>Andrew Brian McGowan, Brian E. Daley, S. J. Gaden, Timonth J. Gaden, <i>God in Early Christian Thought</i> (Brill, 2009)</p> <p>A. Hilhorst, <i>The Apostolic Age in Patristic Thought</i> (Supplements to Vigiliae Christianae, V. 70, Brill 2004)</p> <p>William Fairweather, <i>Origen and Greek Patristic Theology</i> (General Books LLC, 2010)</p> <p>G. W. Bowersock, <i>Hellenism in Late Antiquity</i> (Michigan, 1990)</p> <p>Arkady B. Kovelman, <i>Between Alexandria And Jerusalem. The Dynamic of Jewish And Hellenistic Culture</i> (Brill, 2005)</p> <p>C. Antonova, <i>Space, Time, and Presence in the Icon: Seeing the World with the Eyes of God</i> (Farnham 2010)</p> <p>Gheorghe Vladutescu, <i>Alianța cu filosofia în primele veacuri creștine</i> (Paideia, 2018)</p> <p>John Anthony McGuchin, <i>Sf. Grigorie de Nazianz - O biografie intelectuală</i>, Renașterea 2013</p> <p>Pr. Stéphane Bigham, <i>Sfântul Epifanie al Salaminei în controversa iconoclastă</i>, Doxologia 2013</p> <p>Andrew Louth, <i>Ioan Damaschinul. Traditie si originalitate in teologia bizantina</i>, Editura: Deisis 2010</p> <p>Janet Martin Soskice, <i>The Kindness of God. Metaphor, Gender, and Religious Language</i> (Oxford, 2008) 66-84</p> <p>Sabino Chiala, <i>Isaac Sirianul — asceza singuratica si mila fara sfarsit</i>, Deisis: 2012</p> <p>Christine Shepardson, <i>Anti-Judaism and Christian Orthodoxy: Ephrem's Hymns in Fourth-century Syria</i> (Patristic Monograph Series 20) [1 ed.] 2008</p> <p>Dillon J, <i>The Golden Chain. Studies in the Developement of Platonism and Christianity</i>, Ed. Variorum Gower House, 1990.</p> <p>DG Robertson, „Stoic and Aristotelian notions of substance in Basil of Caesarea” <i>Vigiliae Christianae</i> 52(4) 1998:393-417</p> <p>Sebastian P. Brock, <i>From Ephrem to Romanos: Interactions Between Syriac and Greek in Late Antiquity</i> (Aldershot: Ashgate, 1999)</p> <p>Fotie al Constantinopolului, <i>Mistagogia Duhului Sfânt. Exegeze la Evanghelii</i> (Polirom 2013)</p> <p>Henny Fiska Hagg, <i>Clement of Alexandria and the Beginnings of Christian Apophaticism</i> (Oxford Early Christian Studies)</p> <p>Andrew Radde-Gallwitz, <i>Basil of Caesarea, Gregory of Nyssa, and the Transformation of Divine Simplicity</i> (Oxford University Press, 2009)</p>		

Timothy P. Mcconnell, *Illumination in Basil of Caesarea's Doctrine of the Holy Spirit* (Fortress Press, 2014)

John Behr, *The Formation of Christian Theology. Volume 2 The Nicene Faith Part One True God of True God* (St Vladimir's Seminary Press 2004)

John Behr, *The Formation of Christian Theology, Volume 1, The Way to Nicaea* (SVS Press, 2001)

John Behr, *Asceticism and anthropology in Irenaeus and Clement* (Oxford University Press, 2000)

John Behr, *Irenaeus of Lyons: Identifying Christianity* (Oxford University Press, 2013)

Martin Laird, *Gregory of Nyssa and the Grasp of Faith: Union, Knowledge, and Divine Presence* (Oxford, 2004)

Lucian Turcescu, *The concept of divine persons in St. Gregory of Nyssa's works* (Oxford University Press, 2005)

Jean Danielou, *From Glory to Glory: Texts from Gregory of Nyssa's Mystical Writings Selected and introduced by Jean Danielou* (St Vladimirs Seminary, 1997)

Demetrios Bathrellos, *The Byzantine Christ: Person, Nature, and Will in the Christology of Saint Maximus the Confessor* (Oxford, 2005)

Adam G. Cooper, *The Body in St. Maximus the Confessor: Holy Flesh, Wholly Deified* (Oxford University Press, 2005)

Joseph P. Farrell, *Free Choice in St. Maximus the Confessor* (Saint Tikhon's Seminary Press, 1989)

Aidan Nichols, *Byzantine Gospel: Maximus the Confessor in Modern Scholarship* (T& Clark, 1994)

Bernardo de Angelis, *Natura, persona, liberta. L'antropologia di Massimo il Confessore* (Armando Editore, 2002)

Frederick McLeod, *Theodore of Mopsuestia* (Routledge, 2008)

Mark J. Edwards, *Origen Against Plato* (Ashgate 2002)

Ronald E. Heine, *Origen: Scholarship in the Service of the Church* (Oxford University Press, 2011)

John Anthony McGuckin, *The Westminster Handbook to Origen* (Westminster John Knox Press, 2004)

André Motte; Pierre Somville, *Ousia dans la philosophie grecque des origines à Aristote* (Peeters, 2008)

Kenneth Warren Wesche, *The Defense of Chalcedon in the 6th Century: The Doctrine of 'Hypostasis' and Deification in the Christology of Leontius of Jerusalem* (Fordham 1986)

Stephen W. Need, *Human Language and Knowledge in the Light of Chalcedon* (Peter Lang, 1996)

Iain R. Torrance, *Christology After Chalcedon* (Wipf & Stock, 1998)

U.M. Lang, *John Philoponus and the Controversies over Chalcedon in the Sixth Century. A Study and Translation of the Arbitrator* (Peeters, 2002)

Paul B. Clayton Jr., *The Christology of Theodoret of Cyrus: Antiochene Christology from the Council of Ephesus (431) to the Council of Chalcedon (451)* (Oxford University Press, 2007)

8.2. Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Limbajul, logica și rațiunea la Părinții Bisericii 1.1. Apariția teologiei creștine și sfârșitul metafizicii antice 1.2. Filozofia patristică de la Părinții Capadocieni la Sf. Ioan Damaschin (<i>expunere sintetic-tematică</i>) (O.c.1.1., O.c.1.2., O.c.1.3., O.ab.1.2.) (2 ore)	✓ învățarea bazată pe proiect ✓ dezbateră ✓ Munca de grup ✓ Brainstorming	Sinteza seminarului via google.classroom și email instituțional. Referințe: Peters E. F., <i>Termenii filosofiei grecești</i> , Editura Humanitas, București, 1993. D. Frede, Brad Inwood (ed Greek Philosophy), <i>Language and Learning. Philosophy of Language in the Hellenistic Age</i> , C.U.P., Cambridge, 2005
2. Credință și Logică – testimonia, florilegiile	✓ conversația ✓ studiul de caz	Anastasie Sinaitul, <i>Călăuza (Hodegos). Îndrumar hristologic</i> (Sophia, 2014)

<p>patristice (<i>Doctrina Patrum, Hodegos, Proparaskeue</i>) (O.c.1.2., O.ab.1.1.) (2 ore)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ problematizarea ✓ comentariul de text ✓ referate pe o temă specifică. 	<p>Erismann, C. (2017). Logic in Byzantium. In A. Kaldellis & N. Siniosoglou (Eds.), <i>The Cambridge Intellectual History of Byzantium</i> (pp. 362-380).</p> <p>Franz Diekamp, <i>Doctrina Patrum De Incarnatione Verbi: Ein Griechisches Florilegium Aus Der Wende Des Siebenten Und Achten Jahrhunderts</i> (Nabu Press, 2014)</p> <p>Johannes Zachhuber, „Aristotle in Theodore of Raithu and Pamphilus the Theologian. The search for a Chalcedonian philosophy” in A. M. Mazzanti, <i>Un metodo per il dialogo fra le culture. La «chrêsis» patristica</i> (Bologna, 2019) 125-138</p> <p>John-Paul Lotz, <i>Ignatius and Concord. The Background and Use of the Language of Concord in the Letters of Ignatius of Antioch</i> (Peter Lang 2007) 67-95</p>
<p>3. Limbaj trinitar patristic</p> <p>3.1. <i>Ousia, Hypostasis</i> și <i>Epinoia</i> (Vasile cel Mare, Grigorie de Nyssa)</p> <p>3.2. Ipostasele divine: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt și Hristologia Sinoadelor – o „<i>Patristica Confessiones</i>”</p> <p>(O.c.1.2., O.ab.1.3., O.at.1.1., O.at.1.3.) (2 ore)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ conversația euristica ✓ problematizarea ✓ studiul de caz ✓ Dezbattere 	<p>Paul J. Fedwick (ed.), <i>Basil of Caesarea: Christian, Humanist, Ascetic. A Sixteen-Hundredth Anniversary Symposium</i> (Toronto: Pontifical Institute of Medieval Studies, 1981)</p> <p>C. Koutloumousianos, <i>The One and the Three: Nature, Person and Triadic Monarchy in the Greek and Irish Patristic Tradition</i> (Cambridge, 2015)</p> <p>E. J. Fortman, <i>Triune God – Historical Study of the Doctrine</i> (Wipf & Stock, 1999)</p> <p>Paul L. Gavrilyuk, <i>Pătămirea Dumnezeului Nepătămitor. Dialecticile Gândirii Patristice</i> (Doxologia 2013)</p> <p>G. L. Bray, <i>Creeds, Councils and Controversies</i> (Leicester: IVP, 1984)</p>
<p>4. Ființa divină și teoria ipostasului (persoana – semiotică patristică)</p> <p>4.1. metaontologie și limbaj conceptual</p> <p>4.2. ὑποκείμενον, subiect – τρόπος υπάρξεως, modul existenței)</p> <p>(O.c.1.2., O.ab.1.3., O.at.1.1.) (2 ore)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ conversația ✓ studiul de caz ✓ problematizarea ✓ comentariul de text ✓ referate pe o temă specifică. 	<p>Mark DelCogliano, <i>Basil of Caesarea's Anti-Eunomian Theory of Names: Christian Theology and Late-Antique Philosophy in the Fourth Century Trinitarian Controversy</i> (Brill, 2010)</p> <p>Tomasz Stępień, Karolina Kochańczyk-Bonińska, <i>Unknown God, Known in His Activities Incomprehensibility of God during the Trinitarian Controversy of the 4th Century</i></p> <p>Origen, Gregory of Nyssa and Basil of Caesarea (Peter Lang, 2018)</p> <p>Alexis Torrance, Johannes Zachhuber, <i>Individuality in Late Antiquity</i> (Studies in Philosophy and Theology in Late Antiquity, Routledge: 201)</p>

<p>5. Limbajul teologic diotelit 5.1. două naturi/voințe/energii și o singură ipostază (ἐνυπόστατος) 5.2. Voința (θέλησις) și libertatea (τὸ αὐτεξούσιον) ființei umane raționale (λογικόν) (O.c.1.3., O.ab.1.3., O.at.1.1., O.at.1.2.) (2 ore)</p>	<p>✓ conversația euristica ✓ problematizarea studiului de caz ✓ Dezbattere</p>	<p>Benjamin Gleed, <i>The Development of the Term ἐνυπόστατος from Origen to John of Damascus</i> (Supplements to Vigiliae Christianae, Volume 113, Leiden-Boston: Brill, 2012) Michael E. Butler, <i>Hypostatic union and Monotheletism: The dyothelite christology of St. Maximus the Confessor</i> (Fordham University, 1994)</p>
<p>6. Logica în favoarea teologiei icoanei (limbaj iconofil) 6.1. κατὰ τὸ ὁμώνυμον 6.2. πρὸς τι (O.c.1.2., O.c.1.3., O.ab.1.2., O.at.1.1., O.at.1.2.) (2 ore)</p>	<p>✓ Prelegerea participativă ✓ Controversa academică</p>	<p>1. K. Parry, <i>Depicting the Word: Byzantine Iconophile Thought of the Eighth and Ninth Centuries</i> (Leiden, 1996); M.-J. Mondzain, <i>Image, Icon, Economy: The Byzantine Origins of the Contemporary Imaginary</i> (tr. R. Franses. Stanford, CA., 2005) 2. Torstein Theodor Tollefsen, <i>St. Theodore the Studite's Defense of the Icons. Theology and Philosophy in Ninth-Century Byzantium</i> () 3. K. Parry, "Aristotle and the Icon: The Use of the Categories by Byzantine Iconophile Writers," in S. Ebbesen et al., <i>Aristotle's Categories in the Byzantine, Arabic and Latin Traditions</i> (Copenhagen, 2013) 35-58 4. C. Erismann, "Venerating Likeness: Byzantine Iconophile Thinkers on Aristotelian Relatives and their Simultaneity" <i>British Journal for the History of Philosophy</i> 24 (2016): 405-425</p>
<p>7. Energiile lui Dumnezeu 7.1. <i>pragmati</i> vs. <i>epinoiai</i> 7.2. controversa isihastă și umanismul bizantin (O.c.1.1., O.ab.1.2., O.ab.1.2., O.at.1.3.) (2 ore)</p>	<p>✓ problematizarea studiului de caz ✓ Dezbattere ✓ conversația euristica</p>	<p>Jean-Claude Larchet, <i>La Théologie des énergies divines</i> (CERF, Paris 2010) Michel René Barnes, <i>The Power of God: Δύναμις in Gregory of Nyssa's Trinitarian Theology</i> (Catholic University of America Press, 2011) Tomasz Stępień and Karolina Kochańczyk-Bonińska, <i>Unknown God, Known in His Activities Incomprehensibility of God during the Trinitarian Controversy of the 4th Century Origen, Gregory of Nyssa and Basil of Caesarea</i> (Peter Lang, 2018)</p>
<p>Bibliografie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bernard Pouderon et Enrico Norelli, <i>Histoire de la littérature grecque chrétienne</i>, tome 1: <i>Introduction</i> (Cerf, 2008), tome 2: <i>De Paul apôtre à Irénée de Lyon</i>, (Cerf, 2013) • Döpp S., Geerlings W. [e.a.], <i>Lexikon der antiken christlichen Literatur</i>, Fribourg-en-Brisgau, Herder, 1998 • Hamman A.G., <i>Dictionnaire des Pères de l'Eglise. Présentation des principaux écrivains. Lexique pratique des auteurs chrétiens de l'Antiquité. Repères bibliographiques</i>, Paris, 1977 		

- Claudio Moreschini, Enrico Norelli, *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine*. (2 volume, 3 tomuri), Polirom 2002 (vol. 1), 2004 (vol. 2)
- Jaroslav Pelikan, *Tradiția creștină. O istorie a dezvoltării doctrinei* (Vol. I-V), Polirom 2004 (vol. 1), 2006 (vol. II-IV), 2008 (vol. V)
- Campenhausen, Hans Freiherr, *Părinții greci ai Bisericii*, trad. din limba germană de Anghelescu Maria-Magdalena, Ed. Humanitas, București, 2005.
- Campenhausen, Hans Freiherr, *Părinții latini ai Bisericii*, vol. I-II, trad. din limba germană de Anghelescu Maria-Magdalena, Ed. Humanitas, București, 2005.
- P. Kazhdan, *A history of Byzantine literature, 650-850*, National Hellenic Research Foundation Institute for Byzantine Research (1999)
- Hans-Georg Beck, *Istoria Bisericii Ortodoxe în Imperiul Bizantin*, Traducere de: Vasile Adrian Carabă, Nemira 2012
- Ioan Coman., *Probleme de Filosofie și Literatură Patristică*, IBM, București 1995.
- Remus Rus, *Dicționar enciclopedic de literatură creștină din primul mileniu*, Ed. Lidia, București, 2003
- Coman, G., Ioan, *Patrologie*, vol. I, EIBMBOR, București, 1984.
- Hamman, Adalbert, *Părinții Bisericii*, trad. din limba franceză de Lupu, Ștefan, Ed. Sapienția, Iași, 2005.
- Quasten, Johannes., *Patrologia*, vol. I, Ed. Marietti, Torino, 1967. [Quasten]. Quasten J., *Initiation aux Pères de l'Église*, Paris, 4 vol., 1955-1978
- *Filocalia românească*, trad. pr. prof. Dumitru Stăniloae, 12 vol.: (vol. 1-4), Sibiu, 1946-1948; (vol. 5-10), București, 1976-1981; (vol. 11-12), București, 1990-1991.
- *Părinți și Scriitori Bisericești*, Ed. IBMBOR, București, 1979 sq.
- Daniele Iozzia, *Aesthetic Themes in Pagan and Christian Neoplatonism: From Plotinus to Gregory of Nyssa* (Bloomsbury Academic, 2015)
- Johannes Zachhuber, *Human Nature in Gregory of Nyssa: Philosophical Background and Theological Significance* (Brill Academic Publishers, 2014)
- Michael Azkoul, *St. Gregory of Nyssa and the Tradition of the Fathers* (E. Mellen Press, 1995)
- Marguerite Harl, *Le Déchiffrement du Sens: Études Sur L'herméneutique Chrétienne D'Origène à Grégoire de Nysse: Gregory of Nyssa* (Institut d'Études Augustiniennes, 1993)
- Anna M. Silvas, *Macrina the Younger: Philosopher of God, Gregory of Nyssa, The Life of Macrina, On the Soul and the Resurrection* (Brepols, 2008)
- Natalie Carnes, *Beauty: A Theological Engagement with Gregory of Nyssa* (Cascade Books, 2014) și *Image and presence: a Christological reflection on iconoclasm and iconophilia* (Stanford University Press 2018)
- Christopher A. Beeley, *Gregory of Nazianzus on the Trinity and the Knowledge of God: In Your Light We Shall See Light* (Oxford University Press, 2008)
- *Divine eloquence and human transformation: rethinking scripture and history through Gregory of Nazianzus and Hans Frei* (Fortress Press, 2013)
- Gabrielle Thomas, *The Image of God in the Theology of Gregory of Nazianzus* (Cambridge University Press, 2019)
- Susanna Elm, *Sons of Hellenism, Fathers of the Church Emperor Julian, Gregory of Nazianzus, and the Vision of Rome* (University of California Press, 2012)
- Pauline Allen, Bronwen Neil, *The Oxford Handbook of Maximus the Confessor* (Oxford University Press, 2015)
- Paul M. Blowers, *Maximus the Confessor: Jesus Christ and the Transfiguration of the World* (Oxford University Press, 2016)

- P. Gray, *The Defense of Chalcedon in the East (451-553)* (Leiden: 1979)
- Uwe Vagelpohl, *Aristotle's Rhetoric in the East: The Syriac and Arabic Translation and Commentary Tradition* (Brill Academic, 2008)
- Murray Robert, *Symbols of Church and Kingdom: A Study in Early Syriac Tradition* (Gorgias Press, 2004)
- Sebastian P. Brock, *Studies in Syriac Christianity: history, literature, and theology* (Variorum, 1992)
- Kristian S. Heal, Robert A. Kitchen, *Breaking the Mind: New Studies in the Syriac "Book of Steps"* (Catholic University of America Press, 2014)
- Daniel King, *The earliest Syriac translation of Aristotle's Categories: text, translation, and commentary* (Brill, 2010)
- Alberto Rigolio, *Christians in Conversation: A Guide to Late Antique Dialogues in Greek and Syriac* (Oxford University Press, 2019)
- Sebastian Brock, *The Syriac Fathers on Prayer and the Spiritual Life* (Cistercian Publications, 1987)
- Stephen J. Davis, *Coptic Christology in Practice: Incarnation and Divine Participation in Late Antique and Medieval Egypt* (Oxford University Press, 2008)
- Jean-Luc Fournet, *The Rise of Coptic: Egyptian versus Greek in Late Antiquity* (Princeton University Press, 2020)
- Christine Chaillot, *The Role of Images and the Veneration of Icons in the Oriental Orthodox Churches. Syrian Orthodox, Armenian, Coptic and Ethiopian Traditions* (Lit Verlag, 2018)

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

În vederea schițării conținuturilor, alegerii metodelor de predare/învățare titularii disciplinei au organizat o întâlnire cu: reprezentanții ai Mitropoliei Banatului și ai Inspectoratului Școlar Județean Timiș, recum și cu alte cadre didactice din domeniu, titulare în alte instituții de învățământ superior. Întâlnirea a vizat identificarea nevoilor și așteptărilor angajatorilor din domeniu și coordonarea cu alte programe similare din cadrul altor instituții de învățământ superior. Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional. Evaluarea finală va avea loc la finalul semestrului, în cadrul unei sesiuni de examinare care se va putea desfășura și în mediul online, pe platforma meet.google.com/.

10. Evaluare*

Tip de activitate	10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
10.4. Curs	să prezinte sistematic și coerent reperele majore ale teologiei patristice ortodoxe;	Examen scris	60%
	să utilizeze adecvat în comunicarea profesională terminologia specifică filosofiei și teologiei patristice ortodoxe;		
	să prezinte elementele esențiale care au contribuit la formarea și dezvoltarea teologiei și spiritualității		

	patristicii ortodoxe;		
10.5. Seminar/laborator	<ul style="list-style-type: none"> - să descrie realitățile istorice pe baza interpretării critice a izvoarelor; - Prezentarea unui portofoliu care va conține lucrarea de seminar - să identifice și să diferențieze cauzele, influențele și consecințele evenimentelor istorice, dezbaterilor intelectuale și formulărilor teologice doctrinare; - să realizeze o critică externă și internă a izvoarelor filosofiei patristice, utilizând metodele specifice cercetării istorico-filologice 	Verificare orală.	20%
	Abordarea activ-participativă a orelor de seminar	Monitorizare directă: Prezența și activitatea fiecărui student va fi monitorizată de titularul de curs/seminar. Pentru prezența minimă prevăzută de regulament și activitate adecvată se vor acorda 2 puncte.	20%
10.6. Standard minim de performanță: includerea tuturor componentelor cu referire la lucrarea de disertație			
<ul style="list-style-type: none"> • cunoașterea temelor studiate; • prezentarea corectă a noțiunilor fundamentale; • întocmirea elaborată a referatelor; • concizie în exprimare. • Nu există condiții speciale pentru prezentarea la sesiunea de restanță sau la mărirea de notă. 			

Data completării
10.01.2021

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Semnătura directorului de departament

